

Streszczenie rozprawy doktorskiej mgra Michała Studniarka pt. „Dzieje i losy Robinsonów warszawskich” napisanej pod kierunkiem prof. dr hab. Tomasza Szaroty

Tematem pracy jest doświadczenie przetrwania w gruzach Warszawy po upadku powstania warszawskiego od października 1944 r. do stycznia 1945 r. Celem jest jak najdokładniejsze i możliwie wszechstronne opisanie tego doświadczenia w oparciu o relacje i wspomnienia Robinsonów oraz powstałe po wojnie opracowania i materiały prasowe. Praca obejmuje szereg zagadnień w ujęciu chronologiczno-problemowym: omówienie stanu badań, literatury źródłowej i opracowań; definicja pojęcia „Robinson” oraz charakterystyka tej grupy i próba ustalenia przybliżonej liczebności; sytuacja w mieście po kapitulacji powstania; podejmowanie decyzji o ukrywaniu się; wybór i przygotowanie kryjówek; omówienie warunków egzystencji (reguły życia, kwestia posiadania broni); sposób spędzania „czasu wolnego”; relacje w grupie Robinsonów oraz między grupami; spotkania z ludźmi z zewnątrz; próby samodzielnego opuszczenia Warszawy; Nie tylko Robinsonowie - inne osoby obecne w mieście (robotnicy, zakładnicy, pracownicy Gazowni, uczestnicy akcji ratowania dóbr kultury); powojenne losy Robinsonów; utrwalanie pamięci o losach Robinsonów; postrzeganie doświadczeń po latach; podsumowanie. Częścią pracy jest także alfabetyczna lista Robinsonów wymienionych we wspomnieniach i relacjach oraz mapa Warszawy z naniesionymi kryjówkami Robinsonów. Większość ukrywających się ok 1100 osób stanowili cywile, niemal w połowie były to osoby pochodzenia żydowskiego. Przetrwanie stanowiło ogromne wyzwanie dla psychiki osób ukrywających się, jak również ich pomysłowości i zdolności improwizacji. To świadectwo ogromnej woli przetrwania człowieka i jego wytrwałości w pokonywaniu przeszkód.